

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/166/2020
Identifikačné číslo spisu: 1114216193
Dátum vydania rozhodnutia: 21.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1114216193.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. Š., bývajúceho v T., G.. P. XXX, zastúpeného JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 31, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o návrhu žalobcu na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 20 C 99/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2019 sp. zn. 15 Co 32/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 24. apríla 2018 č. k. 20 C 99/2014-136 konanie zastavil. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Upravil Slovenskú poštu, a. s., aby vrátila žalobcovi súdny poplatok v sume 13,20 eura po právoplatnosti tohto uznesenia.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou, doplnenou viacerými podaniami, domáhal obnovy konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 C 204/2004 o zaplatenie odškodného poistného plnenia za úraz majúc za to, že v uvedenom konaní súd porušil jeho ústavné právo na súdnu ochranu, spravodlivý súdny proces. Súd prvej inštancie s poukazom na § 230, § 161 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konštatoval, že v danom prípade ide o prekážku právoplatne rozhodutej veci, ktorá je neodstrániteľnou prekážkou konania o ďalšej žalobe v tej istej veci. Poukázal na konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 67/2011, v ktorom sa žalobca domáhal proti žalovanej povolenia obnovy vyššie uvedeného konania z tých istých dôvodov a na tom istom skutkovom základe, ako sa domáhal obnovy konania v danej veci. Z tohto dôvodu konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 256 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania žalobcom uznesením č. k. 15 Co 32/2019 - 247 z 31. júla 2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v otázke posúdenia existencie prekážky právoplatne skončenej veci, ktorá predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania a vždy vedie k zastaveniu (ďalšieho) konania z dôvodu totožnosti strán, ako aj predmetu konania. Vzhľadom na to, že na splnenie procesných podmienok konania súd prihliada kedykoľvek počas celého konania, prekážka právoplatne skončeného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 67/2011, bola rozhodujúcou skutočnosťou, pre ktorú súd prvej inštancie konanie zastavil, čo bolo rozhodujúce aj pre odvolacie konanie. Z tohto dôvodu odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP. Na vznesenú námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi až v odvolacom konaní odvolací súd neprihliadal, lebo podľa jej obsahu žalobca namietal nesprávny úradný postup a prietahy spôsobené neúmerným zaťažením zákonného sudcu. Zároveň neboli splnené ani zákonné podmienky pre prikázanie veci inému okresnému súdu.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, lebo mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bol toho názoru, že zo systematického výkladu ustanovenia § 230 CSP s uplatnením princípu racionálneho zákonodarcu vyplýva, že sa vzťahuje len na rozsudky a nie uznesenia. Poukázal na to, že v konaní, ktoré podľa súdov predstavuje prekážku veci rozhodnutej, sa rozhodovalo len uznesením, a preto považoval ich závery o res iudicata za nesprávne. Ďalej uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí nedostatočným odôvodnením, keď neobsahuje odpovede na ním namietané skutočnosti a dôkazy. Zároveň v dovolaní vyjadril nespokojnosť aj s konaním vedeným sp. zn. 9 C 204/2004, ktorého obnovy sa domáhal. Rozhodnutie v danej veci považoval za nepreskúmateľné a nepodporené dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Podľa jeho názoru, vo veci nebolo možné aplikovať ustanovenie § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uzavrel, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, lebo neboli splnené podmienky pre zastavenie konania z dôvodu existencie prekážky veci rozhodnutej. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že ho považuje za nedôvodné. Nestotožnila sa s názorom dovolateľa, podľa ktorého aplikácia prekážky res iudicata priamo závisí od formy alebo označenia právoplatného rozhodnutia. Dodala, že prekážku res iudicata nemožno vzťahovať len na rozhodnutie formou rozsudku. Konštatovala, že ak sa právoplatne rozhodlo o návrhu na obnovu konania (v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 67/2011), a je žiadaná opätovne obnova konania (fakticky s tým istým odôvodnením, resp. na zhodne tvrdenom podklade, s tým istým subjektom a vo vzťahu k tomu istému konaniu), súd musí prihliadnuť na to, že o takejto obnove už bolo právoplatne rozhodnuté a vyhodnotiť to ako neodstrániteľnú prekážku konania o obnove. Podotkla, že podané dovolanie sa vo veľkej miere nezaobera napadnutým rozhodnutím, ale predošlými súdnymi konaniami. Napadnuté rozhodnutie považovala za správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. O prípad porušenia práva na spravodlivý proces by mohlo ísť aj vtedy, ak by súd konanie zastavil podľa § 161 ods. 2 CSP, hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú naplnenie dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

14. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singularnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový stav, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový stav bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne.

15. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek za konania prihlíada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

16. V preskúmvanej veci súdy nižších inšancií správne postupovali, ak pre prekážku právoplatne skončeného konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 67/2011 o návrhu na obnovu konania, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, konanie o opätovnom návrhu na obnovu konania zastavili. Negatívna stránka materiálnej právoplatnosti sa prejavuje ako nezmeniteľnosť rozhodnutia a spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci, čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú súd prihlíada ex officio.

17. Uplatnené dovolacie námietky týkajúce sa namietaného nesprávneho procesného postupu súdov nižších inšancií, dovolací súd nepovažoval za opodstatnené. V zmysle judikatúry ústavného súdu, právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010). Nejedná sa o nesprávny procesný postup súdu, ktorým by došlo k porušeniu procesných práv strán v takej miere, žeby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolací súd navyše dodáva, že pre posúdenie existencie prekážky rozsúdenej veci nie je významná forma rozhodnutia v pôvodnom konaní, lebo súd skúma existenciu podmienok charakterizujúcich prekážku res iudicata t. j. totožnosť veci a totožnosť strán, ktoré boli podľa záveru dovolacieho súdu v prejednávanej veci dané.

19. Ani namietané nedostatočné odôvodnenie nebolo dôvodné, lebo je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné; spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia vyplývajúce z ustanovenia § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

20. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

21. Z týchto dôvodov považoval dovolací súd dovolanie za neprípustné, a preto ho odmietol v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Vzhľadom na rozhodnutie o podanom dovolaní z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

22. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 453 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že jej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu proti žalobcovi. O výške náhrady rozhodne súd prvej inšancie samostatným uznesením v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.